

EURÓPA-ÉLMÉNYKÖZPONT BUDAPESTEN – BESZÉLGETÉS LŐVEI ANDREÁVAL²

— Kollár Dávid —

2025 júliusában nyílt meg Budapesten, a Szervita téren az Európa-élményközpont – a Europa Experience hálózat tizenhetedik helyszíneként. Az alábbiakban az Európai Parlament Magyarországi Kapcsolattartó Irodájának vezetőjével, Lővei Andreával beszélgetünk a projekt háttéréről, céljairól és az eddigi tapasztalatokról.

Kollár Dávid: Örülök, hogy elfogadta a felkérésünket. Az első kérdésem az lenne: milyen jelentőséget tulajdonít annak, hogy Budapesten is megnyílt az Európa-élményközpont?

Lővei Andrea: Én köszönöm a lehetőséget. Azt gondolom, hogy az Európa-élményközpont hiánypótló kiállítás Magyarországon. Egy állandó, interaktív tárlatról beszélünk, amely a demokráciát és az európai integrációt nem csupán elmagyarázza, hanem átélhetővé teszi a látogató számára – legyen az fiatal vagy idősebb. A kezdeményezés 2016-ban indult, azóta kilenc év tapasztalata áll a projekt mögött, és sorra nyíltak a helyszínek az Európai Unió tagállamaiban. Budapest a hálózat tizenhetedik pontjaként csatlakozott, a látogatószám pedig tartósan emelkedő pályát mutat. Július 14-én nyitottunk, október végéig pedig már közel hétezer látogatót fogadtunk, ami egy induló kiállítás esetében erős visszajelzés: a téma és a forma találkozik a közönség elvárásaival.

KD: Mi a fő elv a projekt mögött? Miért bír különleges jelentőséggel ez a Kommunikációs Főigazgatóság² számára?

LA: Az uniós intézmények sok állampolgár számára távolinak tűnnek.

Az Európai Unió vívmányait használjuk, éljük, mégis részben – természetességükből kifolyólag – „láthatatlanná” váltak. A fiatalabb generáció Magyarországon már az Európai Unióban nőtt fel, számukra a tagság adottság. Olyan, mint a levegő: amíg van, természetes, nem tudunk róla, de ha nincs, azonnal érezhető a hiánya.

Az Európa-élményközpontok célja – és a Kommunikációs Főigazgatóság, valamint a kapcsolattartó irodák fő prioritása – hogy az Európa-élményt egészen más módon, közérthetően, felhasználóbarátan, élményszerűen mutassa be. Ne egyoldalú közléssel, hanem úgy, hogy a látogatók megtapasztalhassák, mit jelent az, hogy az Európai Unióban élünk, milyen vívmányok állnak rendelkezésünkre, és hogyan érintik az uniós döntések a mindennapjainkat. Mi az európai demokrácia, hogyan tudunk benne részt venni, és miért fontos ez egy-egy európai uniós döntéshozatali folyamatban. Az ethosza tehát az európai integráció bemutatása, az európai demokrácia elérhetővé tétele – vagy inkább élményszerű prezentálása.

A budapesti élményközpont nem ad konkrét narratívát: minden látogató a maga elképzeléseivel tapasztalhatja meg az interaktív állomásokon keresztül, mi Európa,

¹ A cikkekben megjelenő képek forrása: Kredit: Európai Unió / European Union

² A Kommunikációs Főigazgatóság (DG COMM) az Európai Parlament azon szervezeti egysége, amely az EP kommunikációs politikájáért, az állampolgárokkal való párbeszédért és az intézmény nyilvános megjelenéséért felel. Az élményközpontok hálózatának koordinálása e főigazgatóság egyik hangsúlyos feladata.

és saját maga alakíthatja ki véleményét, akár meg is változtathatja álláspontját bizonyos kérdésekben. Azt az élményt és rálátást adja, amelyet egyoldalú közléssel, hagyományos intézményi kommunikációval talán nehezebb lenne átadni az érdeklődőknek. A hangsúly a tájékozódáson és az önálló véleményformáláson van.

KD: Milyen konkrét programokkal, eszközökkel valósítja meg az élményközpont ezt az élményszerű megközelítést? Vannak-e kiemelt elemek, amelyekre különös hangsúlyt fektetnek?

LA: Az interaktív kiállítás több mint tíz különböző installációnak, egy 360 fokos panorámafilm-mozinak és egy, az Európai Parlamentet modellező szerepjátéknak ad helyet. Egyszerre látogatóközpont és eseményhelyszín – tehát nemcsak megtekinteni lehet a kiállítást, hanem partnerszervezeteink, pedagógusok, diákok rendezvény- vagy eseményhelyszínként is használhatják.

Ha ki kell emelnem valamit, akkor az a szerepjáték lenne, ami a demokratikus vitakultúra közvetlen megtapasztalását teszi lehetővé. Ez egy kétórás program, amelyet 16-30 fős csoportok vehetnek igénybe. A résztvevők európai parlamenti képviselők bőrébe bújva szimulálják az Európai Parlament valódi döntéshozatali folyamatát. Ehhez plenáris termünk és szakbizottsági szobáink állnak rendelkezésre. A játékosok kitalált politikai csoportok képviselőiként két konkrét témában – vízgazdálkodás és digitális szabályozás – dolgoznak: szakértőkkel egyeztetnek, állampolgárokkal konzultálnak, majd szakbizottsági fórumokon és plenáris ülésen vitatkoznak az adott jogalkotási dossziékról, végül szavaznak. A szerepjáték a sajtó előtti állásfoglalással zárul. Ez az élményszerű megközelítés teszi érthetővé és személyessé azt, ami távoli intézményi szinten gyakran absztraktnak tűnik.

KD: Milyen Európa-képet közvetít ez a módszer? Mit tanulnak meg a résztvevők a játék során?

LA: A szerepjáték azt az alapvető jellemzőt emeli ki, hogy az Európai Parlament demokratikusan, közvetlenül választott intézmény, és hogy az állampolgárok szavazataikkal valóban formálják az európai mindennapokat. A résztvevők – főként fiatalok, bár minden korosztályt várunk – konkrétan átélik, hogyan zajlik a jogalkotás és a szakpolitikai döntéshozatal a gyakorlatban. A tapasztalat azt mutatja, hogy sokan érkeznek már kész véleménnyel, ám a vélemények ütköztetése, a konstruktív álláspontok kidolgozása során ráébrednek: az uniós döntéshozatal mennyire összetett folyamat, és mennyi egyeztetést, kompromisszumot igényel. Éppen ez teszi értékkessé a játékot: nem elméleti tudást, hanem saját élményt ad a demokratikus mechanizmusok működéséről.

KD: Említette, hogy sokan kész véleménnyel érkeznek. Mit tud nyújtani az Élményközpont azoknak, akik kifejezetten kritikusan vagy szkeptikusan viszonyulnak az EU-hoz?

LA: A demokrácia lényege, hogy vitában, érvek ütköztetésével szerveződik. Az Európai Parlament a politikai viták intézményes tere, és ezt a tapasztalatot kívánjuk közel hozni. A budapesti központ nyitott tér: nem kéri számon a belépők nézeteit, nem ír elő helyes választ. Bátorítunk mindenkit, hogy jöjjön el – a különböző vélemények természetesen, és minden álláspontot tiszteltetben tartunk.

A tapasztalat azt mutatja, hogy aki végigmegy a döntéshozatali szimuláción, pontosabban látja, miben áll az európai politika bonyolultsága, akkor is, ha eredeti álláspontja változatlan marad. Ez a fajta „intézményi empátia” a tájékozott kritika feltétele. Mert a véleményformálás egyik alapfeltétele a tájékozódás, és az élményközpont pontosan erre biztosít lehetőséget.

KD: Ezzel összhangban felmerül a kérdés: Mennyire játszik szerepet az Élményközpont oktatási funkciója? Hogyan egészítik ki egymást az elemek ebből a szempontból?

LA: Az oktatási funkció az egyik legfontosabb dimenzió. Az Európa-élményközpont nagyon jól használható oktatási színtérként: a szerepjáték például felfogható képességfejlesztő játéknak, ahol a résztvevők a kiállítás során megszerzett információkat tudják felhasználni.

Van egy „Hogyan működik Európa?” interaktív installációnk is, amely a döntéshozatali és jogalkotási folyamatba ad interaktív betekintést – bonyolult téma, de nagyon felhasználóbarát módon közvetíti a tudást. A 360 fokos mozi kifejezetten edukatív jellegű, a VR-szemüveg pedig élményszerűen mutatja be egy EP-képviselő napját. Ezek az elemek úgy egészítik ki egymást, hogy minden korosztálynak perspektívát és rálátást adnak, mindezt élményszerűen, átélhető módon.

KD: Kik a célcsoportok? Valóban „mindenkihez” szól a központ?

LA: Mi nagyon szeretnénk minden korosztállyal együtt dolgozni, és ezzel kapcsolatban máris nagyon pozitív tapasztalataink vannak az elmúlt három hónapban. Voltak fiatal csoportjaink – felső tagozatosok, középiskolások, egyetemisták –, de üdvözölhattünk nyugdíjas csoportokat is, akik körében a kiállításnak szintén nagyon nagy sikere volt. A kiállítás tehát nem csak a fiataloknak szól, hanem mindenki számára rendelkezésre áll.

Ugyanakkor nyilván szeretnénk, ha a fiatalok minél nagyobb számban jönnének, és ebben a pedagógus kollégákkal való együttműködés is kiemelt, hiszen nekik óriási szerepük van abban, hogy ez az interaktív tér eljusson a fiatalokhoz –

A látogatói kör ugyanakkor valóban heterogén lett. Amit talán ne felejtünk el: a felnőttek is szeretnek játszani. Az 50 év felettiak is végigjátsszák a szerepjátékot. Voltak már olyan felnőtt csoportjaink, akik azért próbálták ki a játékot, hogy továbbadják a saját ismeretségi körükben – akár további csoportoknak, fiataloknak, akár a saját korosztályuknak. Ez különösen értékes számunkra.

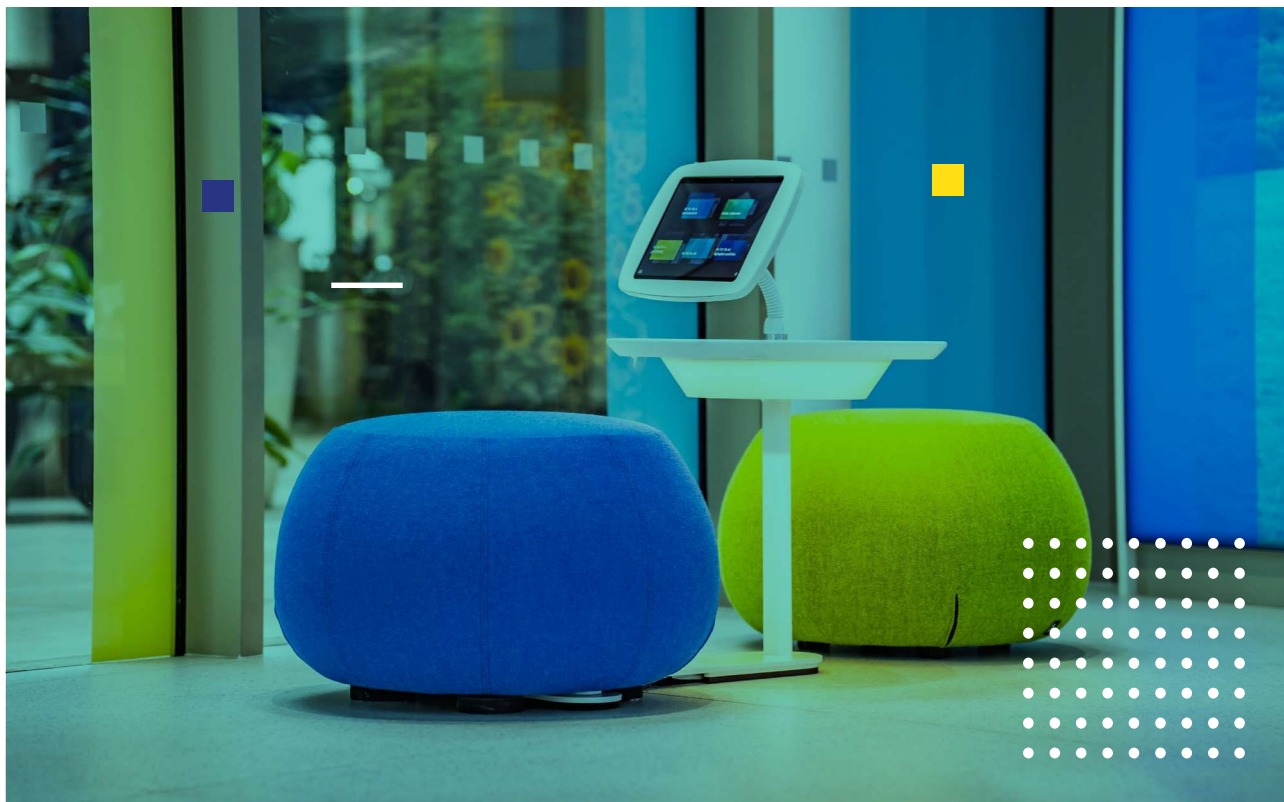
Az érdeklődés egyébként meghaladta a várakozásainkat: csak a legutóbbi hónapban, októberben 30 csoport (körülbelül 850 fő) foglalt időpontot a szerepjátékra.

KD: Említette az iskolákkal, pedagógusokkal való kiemelt együttműködést. Hogyan épül ez fel a gyakorlatban?

LA: Nem a nulláról kezdjük: irodánk egy évtizede indította el az Európai Parlament Nagykövet Iskola Programot, amely nagy sikerrel fut. Magyarországon ma már több, mint 80 iskola vesz részt ebben a hálózatban.

A diákok junior nagykövetként maguk is aktív szereplői az Európai Unióról, az Európai Parlentről való kommunikációnak, a pedagógusok pedig szenior nagykövetként koordinálják a munkát.

Őket már az Európa-élményközpont megnyitása előtt bevontuk a közös gondolkodásba, tájékoztattuk őket arról, hogy mikor nyit meg a központ, és hogy természetesen szeretettel várjuk őket. Azóta folyamatosan érkeznek a részükről foglalások a szerepjátékra és a látogatásokra. Erre a hálózatra építve helyeztük át az élményközpontba az „EU-órainkat” is. Ezek olyan moduláris foglalkozások, amelyek keretében a fiatalok nyelvén, felhasználóbarát módon beszélgetünk az Európai Unióról és az Európai Parlentről, természetesen beépítve az interaktív eszközöket is. De nem csak a formális oktatásra koncentráltunk: többek között ifjúsági szervezetekkel, az Europe Direct hálózat tagjaival, a Tempus Közalapítvánnyal, valamint természetesen a Nemzeti Ifjúsági Tanáccsal is együttműködünk. Ez az évek együttműködése alapján felépített nagyon erős hálózat a hátunk mögött ad arra reményt, hogy az Európa-élményközpont ne csak budapesti intézmény maradjon, hanem a régióból érkező csoportok, látogatók számára is valóban elérhető legyen.

KD: Említette a hazai hálózatot. A budapesti élményközpont ugyanakkor egy sokkal szélesebb, európai hálózat része is. Hogyan illeszkedik a budapesti központ ebbe a nemzetközi rendszerbe, és mit jelent ez a gyakorlatban?

LA: Az élményközpontok egységes koncepció szerint épülnek fel: a dizájn, az interaktív installációk és a felhasználói élmény minden városban azonos, hogy a látogató bárhol ismerős logikával találkozzon. Budapest a hálózat tizenhetedik pontjaként csatlakozott. A közép-kelet-európai térségben a legközelebbi élményközpontok Ljubljanában, Prágában, Varsóban, Bécsben és Zágrábban találhatóak, de megtalálhatók Berlintől Athénig, Helsinkitől Rómaig, továbbá Strasbourgan, Koppenhágában, Tallinnban, Párizsban, Stockholmban, Luxemburgban és Dublinban.

A hálózat nemcsak koncepcionális rokonságot jelent, hanem tényleges összekapcsoltságot is: van például egy fotósarkunk, ahol a látogató üzenetet küldhet, amely nem csak Budapesten jelenik meg az interaktív falon, hanem az összes Európa-élményközpontban. Így a központok valóban össze is kötik az európai állampolgárokat.

A siker látható: az első, berlini élményközpont 2016-os megnyitása óta összesen közel 4 millió látogató kereste fel az élményközpontokat. Csak 2024-ben közel egymillió fő – ez dinamikusan növekvő tendencia. Azt reméljük, hogy a budapesti – a Szervita téren működő – helyszín is erős regionális vonzasközponttá válik.

KD: Miben különleges a budapesti központ felszereltsége és programkínálata?

LA: Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a budapesti helyszínen több mint tíz különböző interaktív installáció működik. A 360 fokos panorámafilm-mozi is a kínálat része, mely nem minden városban megvalósítható a jelentős térigénye miatt. Az, hogy sikerült olyan helyszínt találnunk, amely ezt is lehetővé teszi, az a látogatói élményt nagy mértékben fokozza.

A szerepjáték külön, funkcionális tereket kapott: plenáris terem, szakbizottsági szobák, frakcióhelyek alkotnak együtt egy „mini-parlamentet”. Emellett VR-szemüveges élmény is elérhető, amelyben a látogató egy európai parlamenti képviselő napjába léphet be – az irodai felkészüléstől a plenáris jelenlétig. Ez a technológiai sokszínűség gazdagítja a tanulási útvonalakat és erősíti az oktatási használhatóságot. Budapesten tehát sikerült egy igen komplex kiállítást megvalósítani, amely a lehető legtöbb installációt hozza el a látogatók számára.

KD: Az egységes koncepció mellett hogyan érvényesülnek a helyi sajátosságok?

LA: Bár az interaktív állomások tartalma központilag kerül kialakításra, az egyes tagállamokban hozzáteszik a tagállami specifikumokat. Budapesten kifejezetten a „Magyarország és az EU” állomás mutatja be a helyi dimenziókat: uniós forrásokkal megvalósult nemzeti és helyi projekteket, valamint a magyar kötődésű uniós eredményeket. A képviselői és „biztosi” fal például mind a 720 európai parlamenti képviselőt és 27 uniós biztost bemutatja, de Magyarországon természetesen a magyar EP-képviselők kapnak kiemelt láthatóságot.

KD: Sokat beszélgettünk már a különböző elemekről. Van egyébként személyes kedvence az installációk között?

LA: Számomra a 360 fokos mozi az egyik legnagyobb élmény. Nagyon sok lehetőséget látok benne: kulturális programokra, prezentációkra, beszélgetésekre. Persze ez egy kis férőhelyű tér, de éppen ez adja a varázsát.

Nagyon szeretem még a VR-szemüveget is. Egy EP-képviselő bőrébe bújva, a saját irodájából indulva, plenáris ülésen részt véve lehet végigkísérni egy napot, és mindent úgy, hogy a virtuális valóságban az ember „tényleg ott van”.

És a harmadik – bár nem sorrend szerint teszem őket egymás mellé – a szerepjáték. Nekem sajnos még nem volt szerencsém kipróbálni, mert rengeteg teendő volt a kiállítás elindításához, nem volt időm rá. De maga a tér, a lehetőség, a kialakítás, az élmény, amit nyújt... Felnőttként is, már nem a legfitalabb korosztályként, nagyon szívesen kipróbálnám – és ki is fogom!

KD: Kiemelte a 360 fokos mozit, ami szerintem is nagyon impozáns – miért működik ez olyan jól?

LA: Először is maga a technikai megvalósítás – a körpáramlás megoldás - magával ragadó, a néző szó szerint a történelem és a jelen közepén áll. Ez teszi lehetővé, hogy a filmet átéljék a befogadók. Van történelmi dimenziója is: az európai integráció fejlődését közérthető módon mutatja be minden tagállamra vonatkozóan, természetesen magyar elemekkel is. És ami nagyon fontos: nem hallgatja el az előttünk álló kihívásokat sem, ezek is megjelennek.

Tulajdonképpen egy nagyon természetes, organikus része a kiállításnak. Ahogy az ember megérkezik, vannak az interaktív állomások – például az „Európa a minden napokban”, ahol az Unióban élő polgárok személyes történeteit lehet meghallgatni, vagy az „Egység a sokféleségben”, amely egy interaktív térkép a szakpolitikákról. Aki a moziban kontextust kap, az ezeken az állomásokon már ismerős logikákkal dolgozik, majd a szerepjátékban is könnyebben tájékozódik. És persze ez a tér – ahogy azt már említettem – jövőbeli kulturális programokra, beszélgetésekre is alkalmas.

KD: Említette, hogy a tér kulturális programokra, beszélgetésekre is alkalmas. Ez már túlmutat a klasszikus kiállítási funkción. Mennyire fontos számukra, hogy a helyi közösségek valóban magukénak érezzék ezt a teret? „Belakható” hely lehet az élményközpont?

LA: Ez az egyik legfontosabb célunk: nem csupán kiállítótérként gondolkodunk a helyről, hanem olyan élő közösségi színtérként, amelyet a látogatók magukénak éreznek, és szó szerint belaknak. Azt szeretnénk, hogy a demokrácia maga is élményként jelenjen meg itt – ne csak a kiállításban, hanem élő beszélgetésekben, rendezvényeken is. A tér használatát partnereink számára térítésmentesen biztosítani tudjuk (bizonyos tartalmi keretek között), bár a kapacitás természetesen véges.

Érdekes az élményközpontra úgy gondolni, mint egy múzeumba, ahol nagyméretű installációk állnak, ezért egyes programokra kevésbé alkalmas, viszont filmvetítések, kerekasztalok, pop-up kiállítások, diákprojektek bemutatói jól illeszkedhetnek hozzá. Például a 360 fokos panorámafilm-mozink remekül alkalmas filmvetítésekre és utána beszélgetésekre is.

Nem csak mi szeretnénk meghatározni a programokat: figyelünk arra, milyen igények fogalmazódnak meg a partnerszervezetek és a nagyközönség részéről. A nyitás után tájékoztató kampánnyal kommunikáltuk a lehetőségeket, október első hétvégéjén pedig nyílt napot tartottunk családi programokkal, kvizekkel, upcycling workshopokkal², hogy a megismerés mellé élő eseményélményt adjunk, és a látogatók aztán térjenek vissza barátokkal, családdal. Ezzel is épül a közösség.

KD: Nagyon szépen köszönöm a válaszokat!

LA: Én is köszönöm a lehetőséget.

Az Európa-Élményközpont, a Szervita tér 8. szám alatt található. A kiállítás hétköznap 10–19 óra, hétvégén 10–17 óra között látogatható, ingyenesen. A központ akadálymentes, és az Európai Unió mind a 24 hivatalos nyelvén elérhető.

² újrahasznosítással kapcsolatos műhelymunka

Hogyan működik Európa? How Europe functions

